

Abonnement pour un an

250 piastres

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph: St. 865

XIXme ANNÉE

1 Dbré. : 1923 — No. 160

اجتهاد

حياتی، فلسفی، اجتماعی فکر غزته سی

آبونمان: سنه لکی [۲۴ نسخه]

داخل ایچون ۲ خارج ایچون

۲ یچق لیرادره

اداره خانه سی

جفال اوغلانده « اجتهاد نهوی »

تلفون: استانبول ۸۶۵

«اون طقوزنجی سنه تأسیسیه»

نومرو ۱۶۰، ۱ کانون اول ۱۹۲۳

توپراقدرہ کیرچ ویرمه اصولی

کیرچک، توپراقدرہ نہ کی ایشلر کوردیکی بوندن اولیکی محاضرہ لر مزده سويله مشدک . شيمدی بوفائده لی عنصرک تارلارله ناصل وهانکی موسملرده ويرلديکني آکلاداجنز :

کیرچ دوکولمک لازم کلن يرلر ، بونک پک آر اولدینی توپراقدرلر . بوندن باشقا ، کیلی ، قوملی ، شیسیتی وغیر ایتلی يرلر وفوندالقلر کیرچلنمیه چوق آیو کلیر . کیرچک پک آر اولدینی يرلرده کندیلکندن چیقان اولئرک باشلیجه لری : چالی سوپورکه سی یاییلان فوندالره ، اکرانی اوتی ، ساز اوتی وصاپارنادر . بالعکس دوه دیکنی ، کلینچک ، یابانی هندبا وقابا یونجه چوق اینی کلیشیر . وبوغدای آرپا ویولافدن داهازیاده حاصلاتده آلدینی مکی حبوباتک دانلری ده ایربله شیر . کیرچک بوتون مزروعات اوزرنده کی تأثیری درحال کوزه چارپاجق درجه ده در . بالخاصه زیاده یاشلق طوتان کیلی بر توپراغه کیرچ دوکولدیکی زمانده بر یرده چیقان یابانی ومضر اولئرک آزالدینی ویرلرینه فصله بقلیه ونجیلیه اولئرینک چیقوب بویودیکی کوردولور . بوتون آغیر توپراقدره کیرچک فائده سی پک چوقدر ، اوزمان حاصلاتک مقداری حس ایدیلرک درجه ده آرتار . بوندن اولیکی محاضره لر هنرک برنده کیرچک فائده لرندن بحث ایتدیکمز صیراده ، پوتاس ، فوسفات وآزوت کبی عناصر کیمیائی وانباتیه نک وتوپراقدره بولونان مواد عضویه نک انحلالنه باعث اولدینی واوزمان بوکی ماده لرک داهای زیاده ودها قولایلقله اولئرله کچدیکنی سو- یله مشدک . شوراسنی بیللملی در ، که کیرچ دوکولن بر توپراقدره آمونیاق حاصل اولور وبوراده ایلاک زمانلرده ، اولیکی مقاله مزده تعریف ایتدیکمز استحاله سورجیه - نک بردن بره طور ماسنه سبیت ویربر . فقط آرادن بر مدت کچدکدن وتارلایه دوکولن کیرچ حامض فحم

و عضوی ماده لرله قاریشوب یاقیق خاصه سی غائب ایتدکدن صوکر ، بو استحاله داهاشدته یکیدن باشلار . بونک ایچون ، کیرچ دوکولن بر یرک قوتی پک آر بر زمانده بونون بوتون بیتمه مک وکیرجدن بکله نیلن فائده لر ضایع اولماق اوزره یا کیرچی آر مقدارده دوکک ویا بونی حیوان کوبره لرله فاریشدیرد بقدن صوکر اتارلارلر ویرمک لازم کلیر . بوندن باشقا توپراغک نوعی ده تدقیق ایدیلرلی دره کیرجدن آر اولمایان آغیر ، حامضی ومواو عضویه سی چوق اولان يرلرده کیرچ ویرمک پک فائده لی دره . فقط قوتدن دوشمش اولان یرله کیرچ ویرمک مضر دره ؛ چونکه کیرچ اساساً آز مقدارده بولونان عناصر انباتیه وغدائیته نک داهای سرعته آزالمادنه خدمت ایدر . کیرچلنمیه محتاج اولان يرلری ، هر اوچ ویا درت سنده برکله و آر مقدارده دوکک لازمدر ، خفیف وقومسال يرلر ویریلرک کیرچک مقداری ، آغیر وکیلی توپرا- قله دوکوله جک کیرچک یاریسی قادار اولمالی دره . اوزون مدت صو آنتنده قالمش اولان يرلر داهای زیاده کیرچ ویریلیر . کیریزمه یاییلان ویا بویوک بولوقلرله ده رین سورولن يرلرله اک چوق مقدارده کیرچ دوکولمک لازمدر . کیرچله مه نک اک مهم شرطی ، بونکله برابر تارلارک کوبره لنمسی در . کیرچلن بر تارلایه اک اینی کلن عضوی کوبره لر در . کیمیوی کوبره لر دن ده ویریلر بیلیر . فقط بونلر دن هانکیسی ویریلرک اولورسه اونک اساسی اولان عنصرک وتوپراقدره موجود اولمادینی داهای اول بیلیمک لازمدر . مثلاً : کیرچ دوکوله جک توپراقدره فوسفات وپوتاس آر ایه اوزمان فوسفاتلی ویا پوتاسلی کیمیوی کوبره لر دن ویریلر بیلیر .

کیرچله مه شویولده یاییلیر : تارلایه ویریلرک کیرچ ؛ اوجاقدن چیقیدقن صوکر ، آرالرنده ۶ - ۷ مترو آخیق اولق شرطیه ، کوچوک ییغینلره تقسیم اولونور . هر بر ییغنده ۲۵ : ۳۰ اوقه کیرچ بولونور ویا غموردن محافظه ایچون بویغینلرک اوزرلری بر قایدش قالینلغنده توپراق ایله اورتولور . ایکی ارچ هفته صوکر کیرچ توز حالته کلش اولور . اوزمان هر ییغینه بر ویا ایکی

جکی زمان چیکک قالماسی لازمدر . کیرچک چاپیرلره
ویریله جکی موسم صوک بهاردرد .

*
**

کیرجلمه نك بر شکلی ده « مارنلاما » در . بونك
ناصیل یاییلدیغی بیلدیرمه دن اول « مارن » كه نه اولدیغی
سویله یه جکیز . مارن ، انحلال ایدن کیرچ طاشلرینك
توزلرندن تشککل ایدر . بونك ترکیبده مختلف
نسبتلرده کیل ، فحمیت کلس ، قوم ، آلچی ، فحمیت
مانیه زی وحمض حدید کی شیلر بولونور . مارن ، کیرچ
ایله کیلك اوصافی جامعدر ؛ حرارت ، قوراقلیق و رطوبت
ایله توز حالته کلیر . اوچ دورلو مارن واردرد : ۱ -
کیرجلی مارن در ، که پك چابوق توز اولور ، یوزده ۵۰
- ۹۵ قادار کیرجی حاویدر . ۲ - کیللی مارن در ، که
یوزده ۱۰ - ۵۰ قادار کیرجی ویوزده ۵۰ - ۷۵ نسبتده
کیللی حاوی بولونور . بوجنس مارن کوچ اریر . ۳ -
قومی مارن در ، که بوزده ۷۵ قادار قومی حاویدر ؛ پك
چابوق اریر .

مارن تویراقلری آیلشیدیرمك ایچون کیرچ رنده
وبریلیر . قارا ده کیز ساحلنده واوردو طرفلرنده تارلایه
مارن ویرلدیکنی برکزه کورمشدم ؛ باشقا یرلرده تصادف
ایتمدم . مارن کیرچ کی یاقیجی دکلدرد . تأثیری کیرجه
نسبتله داهایطی و داهاخفیفدر و کیرجدن زیاده تویراقلده
قالیر . بوده کیرچ کی ویریلیر و تارلانك یوزندن بر
تیرمیق چکیلوب داهای صوکر بر قارا صابان ویا خفیف
بر پوللوق ایله قاریشیدیریلیر . بونك ایچونده مارنك ،
کیرجده یاییلدیغی کی ، ییقین حالنده تارلاده بر اقلیماسی
وآرید کدن صوکراده یاییلوب قاریشیدیرماسی لازم کلیر .
مارن هراون بش ویا یکریمی سنهده بردفعه ویریلیر .
هراون دونوم ایچون یکریمی مترومکعب مارن لازمدر .
بو مقدار ، قومسال یرلر ایچوندر . کیللی تویراقلرده هر
دونومده سکسان مترومکعب مارن ویرمه لی در . اك
ایسی هر اوچ ویا دورت سنهده بر دفعه وداها آز
مقدارلرده مارن ویرمك اصولی ترجیح اولونور . چوق

مثلی تویراق آتیلوب کوزلجه قاریشیدیرلدن صوکر
روزکارسز ویا غمورسز برهواده تارلانك هر طرفنه متساویاً
آتیلیر . بوندن صوکراده تارلای ده میر تیرمیق ایله
ممکن اولاییلدیکي قادار ده رین قاریشیدیرمق ویا دها ایسی
بر قارا صابان ویا خود خفیف بر پوللوق ایله سورمك
لازم کلیر .

کیرجلمه نك موسمی ایلك و صوک بهاردرد . صوک
بهار داهای موافقدرد و هر حالده تخم آتمه زمانندن بر قاج
آی اول ویریله لی در . چونکه کیرچک یاقیجی خاصه سی
واردرد : آرادن بر آی کچد کدن صوکر ، هوانك بر
حامض فحمیلله قاریشیر و بوحالدهده فحمیت کلسه انقلاب
ایدرد ، که بو طرزده یاقیجی خاصه سی ده زائل اولور .
دیگر طرفدن ده کیرچک تارلاده کی پوتاس سیلیقاتلری ،
فوسفاتلری ، عضوی ماده لری انحلال ایتدیرمك ایچون
آرادن از چوق بر زمان کچمك لازم کلیر .

کیرچک تویراقلره چوق مقدارده ویریله سنهده کی
محذورلری خاطر دن چیقارمالمالی در . فی الحقیقه ایلك
سنه حاصلاتك مقداری بردن بره آرنار . فقط طویراق
بوتون قوتلری ویرمش اولدیغی ایچون هیچ بر شی
یتیشیدیرمن اولوو و او زمان ، بو ضایعاتی کوبره لرله
تماملامق ایجاب ایدرد . کوبره ویریله مه دیکی صورتدهده
صوک سنه لوده تارلارک بوتون بوتون قوتدن دوشدیکي
کورولور . اك ایسی هر بش ویا التی سنهده بر کره
آز مقدارده کیرچ ویرمك لازمدر . اوچونجی سنه دن
صوآرا تویراغك قوتسزدوشدیکي کوروله جک اولورسه
ایکینجی دفعه یاییلاجق کیرجلمه دن اول تارلایه خفیف
بر کوبره ویرمك آلویریر . هر یرک جنسه واکیله جک
محصولاته کوره بر ایکی تجربه کیرچک ناصل ونه قادار
ویریله جکنی بیلدیرر . چاپیرلده کیرچک چوق فائده لی
اولدیغی سویله مشنك . بورالر ویریله جک کیرچ ، بر
مدت اوزری اورتولو بریرده بر اقیلوب هوانك رطوبتیه
توز حالته کلد کدن صوکر چاپیره صاچیلیر . اوصیراده
هوانك آچیق وکونشلی اولماسی وکیرج صبا حلاین ویریله

مقدارده واوزون فاصله لرله مارن ویریله جک اولورسا ، کیرج ایچون سویله دیکمز محذورلر بونده ده واردر . او زمان هر اون دونوم ایچون ۴ - ۵ مترو مکعب مارن کافیدر .

مارن ویریله جک برتور اقدمه طبیعی کیرج اولمایا جقدر خفیف توپراقلره مارن داهای ویرلدیکی حالده ، آغیر وعضوی ماده لری زیاده اولان یرلره داهای چوق ویر- پله لی در . ده رین سورولمک لازم کلن یرلرده بوندن داهای زیاده ویرلمک لازمدر . آرانیلایجی اولورسا ، آنادولی نك بر چوق یرلرنده مارن طبقه لرینه تصادف ایدیله جکی محققدر .

مارن صوك بهارده ویریلر . داهای قولای آریین مارنلرایک بهارده ده ویریله- بیلر . مارن کیرجک تاثیر کیمیایی طرزنده مؤثردر؛ فقط بو تاثیر کیرج درجه- سنده دکلدرد . شو قادارکه ، قولانیلا جق مارن مقدارجه

رباعی

ایتمکده شئون عالم افساد نی ،
کیمدر ایده جک بو یولده ارشاد نی ؟
بر عقل مضل ویروبده ای رب حکیم ،
ایتدک اوکا بی اراده منقاد نی !

ازمیر — توقادی زاده تکلیب

طولانی حاصلاتک سنده دن سنه ده آزالوب مصارف استحصالیه تقابل ایده مهیه جک بر درجه ده دوشدیکنی بالذات تجربه ایتدم . تارلارله عادی کوبره بیله ویرلین بر عملکته زراعتدن ونظریات علمیه دن بحث ایتدک پک بویوک بر منفعت تأمین ایتزه سده ، بر طرفدن حاصلاتک مقدارنی آرتیرمق ، دیکر طرفندن ده داهای حاصلات آلابیلیمک ایچون ، زراعتده — مواد مصلحه — تعیر ایدیلن شیلره دائر معلومات ویرمه نی ده فائده لی عد ایدیوریز . بو مواد مصلحه نك اُک مهی کیرجدر . چونکه : کیرجسز حاصلات آیناماز ویا آاز چوق بر شی آلیشمش اولساییله ، بوگون آنادولینک بر چوق یرلرنده کورولدیکی وجهله ، آلینان حاصلات مصرفه تقابل ایده من- بوتور اقلری جانلاندیرمق ایچون هر شیدن اول کیرجه وکوبره به احتیاج واردر . توپراقلره ویرلن مواد مصلحه نك بعضاً فیزیقی و میخانیکی ، بعضاً

بونلره علاوه کیمیائی بر تأثیری اولدینی بیلنمه لی دره . توپراقدنه تأثیرات کیمیائی پاپان مواد مصلحه ، تارلارک قوتلرینی آرتیران وحاصلاتک چوق وجنساً داهای آلیماسنه خدمت ایدن شیلردر ، که کیرج بونلرک آراسنده اُک مهم بر موقع اشغال ایدر . زراعت عالمرندن بر ذاتک تعریفنه کوره ، بر توپراغی آیلشدیرمک ، اونی اقلیمک تأثیرلرینه واکیله جک شیلرک آرادینی شرائطه داهای زیاده اویغون بر حاله کتیرمک مقصدیله ، طبیعتی وأوصاف فیزیقیه سنی تعدیل ایتمکدر توپراقلری اصلاح ایدن و بونک ایچون زراعتده — مواد مصلحه — دینیلن شیلر کیرج ، مارن ، کول ، عادی وکیمیوی کوبره لر ایله کیریزمه ، صولاما و تفجیر کبی شیلر وایشلردر .

بونلره علاوه کیمیائی بر تأثیری اولدینی بیلنمه لی دره . توپراقدنه تأثیرات کیمیائی پاپان مواد مصلحه ، تارلارک قوتلرینی آرتیران وحاصلاتک چوق وجنساً داهای آلیماسنه خدمت ایدن شیلردر ، که کیرج بونلرک آراسنده اُک مهم بر موقع اشغال ایدر . زراعت عالمرندن بر ذاتک تعریفنه کوره ، بر توپراغی آیلشدیرمک ، اونی اقلیمک تأثیرلرینه واکیله جک شیلرک آرادینی شرائطه داهای زیاده اویغون بر حاله کتیرمک مقصدیله ، طبیعتی وأوصاف فیزیقیه سنی تعدیل ایتمکدر توپراقلری اصلاح ایدن و بونک ایچون زراعتده — مواد مصلحه — دینیلن شیلر کیرج ، مارن ، کول ، عادی وکیمیوی کوبره لر ایله کیریزمه ، صولاما و تفجیر کبی شیلر وایشلردر .

مسین فاطمه

داهای زیاده اولدینی ایچون توپراغک آیلشمه سنه یارار . فقط ، کیرجده بایلدینی کبی ، مارن دخی کوبره ایله برابر ویرللی در .

کیلی وکیلی — قوملی جایرلرده مارنک تأثیری داهای ایلک سنلرده کوزه چارپاز :

اسکی جایرک فنا اوتلری آزالبر ویرلرینه آنی اوتلر جیقار . یونجاقلرده و تیرفیل اولیا اوتی اکیلن یرلرده حاصلاتک مقدارنی چوغالدیر . قومسال یرلرده کیلی مارنلردن پک چوق فائده کورولور .

بربرینی متعاقب اوچ محاضره نی کیرجه تخصیص ایتمه من بونک توپراقلرده نه قدار فائده لی اولدیغنی تمامیه آکلا تمق ایسته دیکمز دن ایله ری کلدی . چونکه آنادولی توپراقلرنده ، ایکی بیک سنه دن بری اُک ابتدائی برطرزده زراعت ایدیلن بویرلرده کیرجدن اثر قالمادیغنی وبوندن